

DEBRECENI PROTESTÁNS LAP

EGYHÁZI S ISKOLAI HETI KÖZLÖNY.

DEBRECEN VÁROS KÖNYV-
NYOMDA-VÁLLALATA,

ahova a lap szétküldésére vonat-
: kozó felszólamlások küldendők. ::

Megjelen hetenként egyszer, szombaton, másfél iven.

Előfizetési r: egész évre 12 kor., félévre 6 kor.

Egyes szám ra 30 fillér.

SZERKESZTŐSÉG S KIADÓHIVA-
TAL DEBRECEN, NYOMTATÓ-
UTCA 9. SZÁM,

ahova a lap szellemi és anyagi ügyeire vonat-
kozó összes közlemények, kéziratok, elfize-
: tések és hirdetési dijak küldendők. ::

A tiszántúli református egyházkerület püspökétől.

5708—1914. szám.

Körlevél

minden kebelbeli egyházak presbyteriumaihoz és
tanintzeteihez.

Folyó hó 14-n negyven református segéd-
lelkész tisztelgett nálam. Szszoljuk Bányai Lajos
mindnyájunk nevehn megköszönte gondoskodó-
somat, hogy a katonai sorba tévesen behivott
segédlelkészek kiszabadítása iránt intzke-
dtem; egyben kijelentette, hogy ha a haza érdeke gy
kívánja, k nem akarnak a törvény által biztos-
tott mentsggel lni, hanem vonakodás nélkül,
st lelkesülten fognak beállani nem katonai lel-
kszi, hanem fegyveres szolgálatra.

Knnyeimn keresztül dicsfényt láttam meg-
világosodni ezeknek a férfiaknak homloka körül.
Ott állottak előttem a vértanú hősök méltó unokái.
Bennk a dicső mlt magasságáig felmagasztaló-
dott a jelenvaló idő. Rejuk ismertem, mint arra
az örökségre, amit dicsőségének osztlyosv v-
lasztott ki az Isten s amelynél nemzeti létünk
szent kincsei biztosságban vannak elhelyezve.

Ime ezek az ifjak a veszély idején nem jogot
kívánnak, hanem köteleességet s az őket védő
törvények flibe emelik azt a törvényt, mely mind-
nyjunk teljes lelki és testi erejét, nyugalmát,
lett a haza szolglatara jegyezte el.

A fényes példa tündöklő hatása vonjon
mindenkit maga után. Ami jó, szép és nemes
indulat a lelkek mélyén szunnyadoz, ébredjen és
lobogjon szent lángolással.

n gy látom, hogy az idők teljessége elr-
kezett! A szükség nagy komolysággal megjelent.
Álljon tehat el mindenki, akit megáldott az Isten
a hadakozás arravalsgval s akit az  kegyelme
a test nyomorúságának flibe emelt, húzódozás-

sal, vonogatssal, takargatssal és mentegetssel
ne szállítsa alá magát a lélek nyomorúságába.

Ne várja a hívást senki, hanem a maga lelke
indításából tegyen biztosságát a bátorsága és
kiválasztottsága fell. A harcmezőn a nemzeti
feltámadás: a gyávaság szégyenében a legtko-
zottabb temető.

Annak a negyven pldaadnk a cselekedete
pedig hirdettessék az  emlékezetkre — ahol más
mód nincs rá — a templomi szszkrl, iskolák
katedrirl.

Isten oltalmába ajánlom a gyülekezetet, an-
nak tagjait és minden intézményeit.

Atyafiságos szeretettel vagyok:

Debrecen, 1914 szeptember hó 15-n.

Dr. Baltazár Dezső,
püspök.

Itt az idő.

Itt az idő, melyben az iskoláztatás megkezdődik,
s a mi hatsgink dicséretére legyen mondva, a mi
iskoláink kapui ebben az évben is megnyltak.

A szokott ünnepségek kiséretében folyt le a debre-
ceni Felsőbb Leányiskola s Tanítónőképző vkezd isteni-
tisztelote, mg fényesebb keretben a debreceni kollégium
vnytja, amaz a Kossuth-utcai nagy iskola diszterm-
ben, emez a híres Nagytemplom bljai alatt.

Megható volt az első (a Szele Miklós érzelmes
imája s az egyesült intézetek igazgtnjnek szép
beszéde tette azzá), méltóságos a másik (Szabó József
vallástanár alkalmi imádsága s az elnökségnek az aka-
dmai igazgto lelkes szavaira adott válasza folytán);
mindakettő b alkalmat adott a szokásos elmlke-
dsekre s mi ez alkalommal mégis azzal a jelenettel kívánunk
foglalkozni, mely a lelkszkpessgi vizsga alkalmával
lefolyt.

A vizsgát tett atyafiak szokásos tisztelgsnl tr-
tűnt az, midőn a második vizsgát tett ifjak nevehn a
kollégium mlt évekbeli szniora, Bányai Lajos, a vizs-
gl biztosság fradozsit megköszönte és az elnökség-
tl elksznt.

Az ifjú szónok a történeti idők lehelletétől érintve, felajánlotta a maga és a társai életét az anyaszentegyház és a magyar haza részére. Kijelentette, hogy ha a haza java azt követeli, a hittanhallgatók is készek letenni az életüket a véres csatatereken és nem óhajtják igénybe venni a maguk számára a törvényes kedvezményeket.

Meghatva állottak meg az ősz esperesek és tanárok e felemelő jelenet alatt. Egyik esperes, nt. Berey József úr rögtön késznek is nyilatkozott az ifjú hősök élére állani. Éljen zúgott fel a nagy teremben. Mindenkit elragadt a szent lelkesedés. Köny gyűlt a szemekbe, büszke boldogság ült ki az arcokra s a megnyugtató tudat dobogtatta a szíveket, hogy még mindig méltó az ifjúság a régi ősohöz, hogy győzni kell az olyan nemzetnek, melynek ilyen fiai vannak.

A debreceni hittanhallgatók lelkesedése azonban nemcsak látványnak volt fenséges, de egyébként is nagy dolgoknak lett a megindítójává.

Általánossá vált az óhaj, hogy a népek nagy küzdelmében, a nemzet óriási harcában az ifjúságnak is nagyobb tért kell adni s meg kell teremteni a lehetőséget, hogy ebben a harcban a mi kollégiumunk s most már a debreceni egyetem polgárai is saját lobogójuk alatt részt vehessenek s az egyetemi légió megalakíttassék.

A hadügyminiszter ismeretes felhívása volt a kiindulási pont s ezt erősíti a főtiszteletű püspök úr szózata, melyet lapunk élén közlünk.

Az ifjúság azóta forrong, mint a méhe raj s felhívásokat készül a maga részéről is kibocsátani a többi kollégiumok tanulóihoz: itt az idő!

Itt az idő, tenni kell, csak az a kérdés hogyan?

Legjobb volna az egyetemi vagy akadémiai légiók alakítása a lengyel lövész ifjak módja szerint.

Ha pedig ez katonai tekintetek miatt nem volna lehetséges (meg kell próbálni, kérni kell megfelelő vezető és képző tiszteket), úgy nincs más hátra, mint részint a hadügyminiszter által ajánlott önkéntesi, illetve altiszti iskolákba belépni, részint pedig az önkéntes betegápoló csapatot megalakítani s felszerelni. Az elsőt tehetnék a harcra hivatottak és elkötelezettek, az utóbbit a többiek s különösen a hittanhallgatók és az ifjú papi gárda.

Nagy szolgálatot lehet tenni a nemzetnek az által is, ha a sebesültek ápolására sietünk. Debrecenben már a 10-dik nagy kórházat szereli fel a Vöröskereszt-egylet fáradhatatlan ügyvezető igazgatója, Márk Endre kollégiumi ügyész, ügyvédi kamarái elnök. (Ilyen ember kellene most sok!)

Száz meg száz hivatásos katona van elfoglalva a sebesültek körül. Felválthatják őket ifjaink s a katonák mehetnek a harctérre, hol úgyszólván nagy szükség van rájuk. És ha eljön az idő, hogy a mi ifjaink a táborban is közreműködhessenek, helyettesítsék őket idehaza a gyenge nők s ők vonuljanak mint képzett ápolók és harcosok tovább.

Az első tehát, hogy a kitörő lelkesedés bölcsen irányíttassék s az ifjúsági légió szerveztessék. Legcélszerűbb e célból, ha az elnökség összeköttetést keres a hadügyminiszteriummal és az ifjúság óhaját illetékes helyen bejelenti. A második a szervezet maga, erre nézve az a legtermészetesebb, hogy az az őszhajú, de ifjú lelkű esperes, aki a régi szabadságharcokban nekünk annyi dicsőséget szerzett magyar kalvinista papoknak a nyomába lépett s ki erre önként ajánlkozott, a szervezéssel megbizassék. Az elnökség már is összeköttetésbe lépett a hadügyminiszteriummal, vezető is van, az idő is sürget: ha a köz java azt kívánja, a református kollégiumok s a debreceni egyetem harcos ifjainak csapatát minél hamarabb útnak lehet indítani. A legkisebb pedig, amit meg kell tennünk, az önkéntes betegápoló csapat megalakítása. Ifjaink vannak itt Debrecenben is elegenden, ki kell őket betegápolásra képezni. Tanáraik vezetése alatt álljanak mind munkába. Szent feladatot fognak teljesíteni. Nem lesznek magukra hagyatva. Támogatni fogják őket maguk az iskolák s felszerelésükről is biztosan gondoskodni fognak a kerületek a nagyközséggel együtt, mely mindent kész elkövetni, hogy a győzelem mérlege a mi javunkra dőljön. Orvosaink is vannak, itt van helyben dr. Kenézy és társa, ott van Budapesten dr. Kertész Sándor egyetemi magántanár, az európai hírű sebész, ott vannak mellette a képzett fiatal orvosok dr. Muzsik János és dr. Vinczencz Árpád, vagy ha ők más helyen vannak elfoglalva, mások a mi hitsorsosaink közül. Foglaljuk el azt a munkatért, ami számunkra nézve nyitva áll és szerezzünk hirt, nevet, dicsőséget magunknak és szent egyházunknak is. Itt az idő.

Dr. Ferenczy Gyula.

Imádság a tanév elején.

Irta és elmondta **S. Szabó József** 1914 szeptember 16. a debreceni kollégium megnyitásakor.

Szerető Atyánk, édes Istenünk! Szorongó szívvel, de bizó reménységgel jöttünk fel most szent templomdba. Lelkünk vérzik, de hitünk fénylik s érezzük, hogy a köny- és vértengeren keresztül is gondviselésed melegítő napja süt felénk. A te édesatyai, bölcs gondviselésed alatt vagyunk mindenütt és mindenkor: örömben és bánatban, jólétben és nyomorúságban, éjjel és nappal, békeben és háborúban, életben és halálban. Volnánk bár oly nagyok, oly magasak, hogy a messze csillagok felett hordoznánk büszke fejünket, nagyságunkat földön és égen gondviselésed tartaná fenn. S volnánk bár oly kiesinyek, oly parányiak, hogy a sziklák apró mohában is eltévelyednénk, mint vándor a kietlen, rengeteg homályban, akkor is, ott is tudna és látna benünket a te gondviselésed. (Tompá.) Boldogságunkban te állsz mellettünk, szerencsétlenségünkben te fogod kezünket. A múltat, jelent, jövőt átöleli végtelen gondviselésed, mintahogy a szigeteket körülveszi a beláthatatlan tenger.

IFJ. BARTHA ISTVÁN **KÖVEZŐ-MESTER ÉS**
DEBRECEN, KOSSUTH-UTCA 35. **UT-ÉPÍTÉSI VÁLLALKOZÓ**

Elvállal kocsit, gyalogjárdák, udvarok, kapubejáratok kiburkolását terméskővel, kockakővel vagy téglával, vidéken is. Költségvetéssel szívesen szolgálok. — Telefon 785. szám.

A múltért szívbéli hálaadással, a jelenre nézve szilárd bizodalommal, a jövőre édes reménységgel állunk meg előtted gondviselő Isten! Hálát adunk neked az életért, mellyel megajándékoztál, az erőért, mellyel megáldottál, a lélekért, mellyel megnemesítettél és lényednek képmásaivá tettél. Hálát adunk neked a Krisztusért, kivel megváltottál s aki lett nekünk tőled *út, élet és igazság.* (Ján. 14. 6.) Hálát adunk neked, hogy a Krisztuson, mint fundamentumon, fölépítettél és gondozod a te anyaszentegyházadat, állítottál abba nevelőintézeteket, rendeltél tanítványokat, tanítókat és előjárókat.

Ekként hoztad létre s vezérelted a te soha nem pihenő gondod és örök bölcseséged szerint évszázadokon keresztül a mi ősi főiskolánkat is. Kicsiny mustármagból magasba nyúló, terebélyes fává növesztetted. „Mint a felleg messze tájra el-kilátszott koronája.“ (Tompá.) E lombkorona alá évről-évre a legtávolibb földről sereglett az ifjúság s izes gyümölcseivel táplálkozván, erős oszlopa lőn magyar nemzetünknek és evangéliumi egyházunknak.

Ide gyűjtötted most is, gondviselő Atyánk, ősi kollégiumunk hívó szavára a tanulni vágyó, ifjú nemzedéket. Itt áll most is főiskolánk terebélyes fája; ah, de nem mint a régi! (Kölcsey.) Lombozata megritkult, koronája leesett; elvesztette legfőbb ékességét, legmagasabb ágait. Tudjuk, Atyánk, hogy ez nélküled nem történhetett; hogy lelked ihlető lehellete fuvalt reá s emberekben és emberek által munkálkodva, idéztél elő rajta e nagy változást. Évszázados álmat váltottál így valósággá. S ha az álom hajnali fényéből a valóságban hiányzik is az a megaranyozó bibor, melyet protestáns őseinktől örökölt lelkületünk rajongó heve festett reá, — érezzük mégis, hogy a végtelen időnek eme történeti pillanatában főiskolánkat messze fölmagasztaltad, sok százados munkásságát, gazdag sikerekkel koronázott érdemeit és történelmi hivatását országunk és királyunk hódoló elismerésében és megbecsülésében tetted örökre nagygyá és dicsőségessé.

Ősi kollégiumunk terebélyes fája megcsönkült ugyan, de hisszük, sőt tudjuk jó Atyánk, hogy a te változatlan gondviselésed oltalma alatt a letört ágak nyomán annál inkább izmosodik annak többi ága. „S bár a vész felette zúgjon, Terhes felhő tornyosuljon, Ontva lángját mennydörögve, Áll, áll e fa mindörökre.“ (Tompá.)

Ebben a hitben gyülekeztünk most össze, hogy e főiskolánk életében új korszakot jelző iskolai esztendőt nagy neved segítségül hívásával kezdjük meg. Kihez fordulhatnánk, hanemha tehozzád, akinél van az erő és a hatalom; kitől kérhetnénk oltalmat és segítséget, hanemha tetőled, reménységünk és bizodalomunk közik-lájától? Te mindig vezettél, te mindig szerettél. Oh légy velünk most is; oh ne hagyj el most se! Vészes felhők sűrűsödnek felettünk. Bánat és gyász terjeszti felénk fekete szárnyait. „Háború van most a nagy világban, Isten sirja reszket a szent honban.“ (Vörösmarty.) „Mennydörg az ágyú, csattog a kard“. Tűz festi az eget, vér

az anyaföldet. Jajgatás és diadalordítás reszketteti meg a levegőt. Főiskolánk új korszaka e rendkívüli jelenségek közt nyílik meg, mint mikor, oh Uram, a Sinai hegyen mennydörgés és villámlás közt adtad ki parancsolatodat, melyekkel új világot tártál fel az emberiség előtt. Időnk is tüneményes, korunk századokra ható. Látjuk, érezzük, átéljük mi is ennek minden nagyszerűségét és szokatlanságát. Még helyet is alig lelünk, ahol a tudomány igéit hirdethetnénk. Főiskolánk csarnokaiban és termeiben sebesült harcosok sóhajtoznak s várják, mindenható Isten, a te gyógyító erődet és szabadításodat. Fiaink, akiket gonddal neveltünk, társaink, akikkel együtt nevelünk, távol földön óriás csaták izzó tüzében küzdenek a honért, jogért, igazságért és diadalért. A szülők, akik nyugodt szívvel bízzák reánk kisebb magzataikat, nyugtalan érzéssel gondolnak a nagyobbakra, akik messze harcolnak a háború vérzivatarai között.

Ah, mennyi viasz érzés, mily egyvelege a lel-künket fogva tartó gondolatoknak! Örülünk is, búsulunk is, lelkesedünk is, aggódunk is, égünk is, fázunk is. A jelen eseményei, a jövő rejtelvei sohasem nehezültek szívünkre súlyosabban, mint ezekben az izgalmas, ezekben a várakozásteljes, ezekben a megrendítő napokban. Csak te vagy egyedül, akiben „vetjük minden bizodal-munk, oh édes Atyánk! paizsunk, oltalmunk!“ (107. dics.) Azért csak tehozzád folyamodunk ebben a nehéz állapotban is, melyben most életünk új szakaszát, főiskolánk újabb esztendejét és korszakát megkezdjük.

Küldd el hozzánk bátorító és vigasztaló Szentlel-keket és dicsőítsd meg lelked erejét mirajtunk! Növeld evangéliumi hitünket, terjeszd a tiszta tudományt, ápd a tündöklő erkölcsöket! Vidd tovább a mi ősi kollé-giumunkat dicsőséges pályáján! Tárd ki felette védő karjaidat, hogy vész és vihar ne árthasson neki; hogy mikor ellenségeink reánk törnek is, ha az egész föld megrendülne is, dönthetetlenül megálljon, sőt viragozzék és a tudományoszomjas ifjúság között időről-időre, nemzedékről-nemzedékre osztogassa megbecsülhetetlen áldá-sait! S mit belőle kiválasztottál s mely kebelén kezdi meg magasba törő pályafutását, a tudományok egyete-mét is koronázza meg hatalmad fénnel, dicsőséggel s a végtelen időbe nyúló, enyészhetetlen és áldásos élettel.

Vedd atyai oltalmadba és szerető gondjaidba az ide sereglett ifjúságot is! Az egünkre borult komor fellegek mellett úgy látjuk itt most őket, mint feljövő nap arany sugarait a hajnali ködben. Csupa biztató vágy, duzzadó erő, édes reménység, boldogító ígérlet! Oh, Uram! váltsd valóra az ő ábrándjait, a mi hozzájuk fűzött reménységeinket! Tedd őket magyar hazánk halálhőséi fiaivá, társadalomunk hasznos tagjaivá, anyaszentegyházunk gyümölcsöző ágaiivá, hogy hitben, erkölcsben, jellemben, tudományban tündökölve, erővel és lelkesedéssel telve, a dicső elődök nyomdokaiba lép-hessenek s kipótolják azt a súlyos veszteséget, mely most háborúban küzdő hőseinknek piros vére hullásáva s ifjú élte múlásával éri sok vihart látott nemzetünket

KÉSZÍT:

minden a fényképé-szeti szakmába vágó művészi munkákat műtermen kívül is. ↔

Kozmann és Társa

fényképészeti, festészeti és fényképnagyítási műterme ↔ Debrecen, Piac-utca 44. szám. Ujfalu-ház. ↔

FELVÉTELEK:

egész nap (vasár- és ünnepnapon is) minden időjárásban; művilágítás mellett este 7 óráig *

Kegyelmeddel vedd körül főiskolánk nevelőit és tanárait is. Önts most testükbe és lelkükbe sokszoros erőt, hogy a nehéz megpróbáltatások idején is példaként tudjanak az ifjúság előtt világolni s tisztokban és kötelességökben, mint igaz szolgák, mindenkor híveknek bizonyuljanak. Erős karoddal véd meg és győzelmesen hozd vissza közénk azokat, akik értünk, hazáért és királyért nélkülöznek, szenvednek és küzdenek!

Áldd meg főiskolánk őrállóit, előjáróit! Vezesd a tökéletesedés útján a te szent országod felé anyaszentegyházadat! A dúló harcok után deríts hazánkra békés és boldog jövődöt! Tedd naggyá, dicsőségesé, diadalmassá országunkat és koronás királyunkat, akinek drága életéért buzgó szívvel könyörgünk hozzád. Áldj meg és őrizd meg mindnyájunkat kegyelmedből a Jézus Krisztusért! Ámen.

Igazgatói beszéd

a ref. felsőbb-leányiskola, leánygimnázium és tanítónőképző intézet évnyitó ünnepélyén (szept. 15.).

Konez Aurélné, igazgató.

Mélyen tisztelt Közönség!

Szeretett Kartársak és Növendékek!

Negyven munkás esztendő szárnyalt el békében iskolánk felett s valahányszor itt az év megnyitásának ünnepélyes órájában összegyűltünk, nyugodt szívvel, boldogan, reménységtől dagadó szívvel üdvözlöttük egymást tanárok és tanítványok.

A mai órához hasonlót még nem értünk, sőt úgy hittük, hogy kulturszázadokban ilyen órát nem is fogunk megérni.

És ime, éppen kulturszázadunkban történt meg az a gyalázatos merénylet, mely minket gyászba borított a magyar trón örökösének irtózatos halálával, melynek nyomán a körülmények hazánkat is belekényszerítették a háborúba.

Ebből következőleg — mint tudvalevő — majdnem minden közintézet katonai célokra vált szükségessé s mi sokáig remény és kétség közt hanyódtunk az iránt, hogy vajjon megnyithatjuk-e ez új esztendőt. Végre örömmel vettük a biztató ígéretet, hogy iskolánk hadügyi célokra nem lesz lefoglalva és így ma megkezdjük azt a munkásságot, amely a mi hivatásunk.

Mert nemcsak a véres haremezőkön foly a meg-

szített küzdelem hazánk jobb jövőjéért, hanem itthon is, itt is, a mi iskolánkban is. És nekünk nemcsak az a kötelességünk, hogy szép hadaink győzelméért és dicsőségéért imádkozzunk, hanem az is, hogy folytassuk a magyar kultúra munkáját, hogy a műveltségben is győzők lehessünk.

Csak előre hát csüggedetlen! Felemelt fővel; a magasba irányzott szívvel és lélekkel induljunk el a magunk útján; *imádkozzunk és dolgozzunk!*

És vegyük ki részünket a honvédelem munkájából is, ha közvetett úton is, egyelőre azáltal, hogy hadbavonult hőseink egészségéről, egészségének megvédéséről gondoskodjunk! A női kéz munkája védje meg a férfiak erejét és melegét, hogy biztos kézzel irányíthassa a hon védelmét a téli hólepte mezőkön, ha addig a küzdelem célja nem volna elérhető.

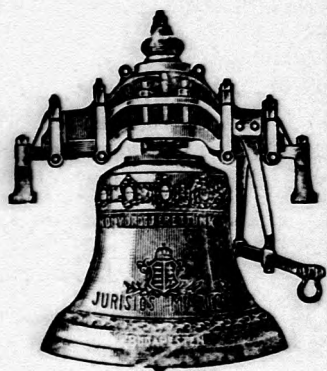
Igen, leányaim! Nekünk itthonmaradottaknak dolgoznunk kell azokért, kik e megszentelt földért harcolnak! Mutassa meg most iskolánk minden növendéke áldozatkészségét. A szegény filléreivel és a gazdag tehetőségéhez mért adománnyal járuljon hozzá egy olyan pénzösszeg gyűjtéséhez, melyből iskolánkhoz méltó adományt ajánlhatunk fel a hon védői számára.

Drága díszmunkák és más használati tárgyak készítése egyelőre nincs tervbevéve. Kötő- és varróműhelyekké fog iskolánk átalakulni és a kézimunkaórák igazi áldozati órák lesznek a honért. Hiszen talán egy sem lesz közöttetek, aki munkaközben azt ne gondolhatná, hogy hátha éppen édesapja, testvére, rokona, hozzátartozója fogja megkapni azt a kézmelegítőt, vagy hósapkát, melyet ő itt imádkozva kötött.

Erre a célra a gyűjtést ezennel megnyitom és elvárom, hogy mindenki áldozatkészséget tanúsítson. Ebben az évben ne költsön senki felesleges dolgokra és ne kerüljön az iskolába drága pénzen vásárolt virág, hanem hozzátok annak árát igazi honleányi lelkesedéssel a nagy cél számára.

De ne foglaljanak el túlságosan az események s kivált a könnyen támadó, suttogva terjedő mendemondának ne adjatok hitelt s ne tárgyaljátok látszólagos hozzáértéssel a nagy dolgokat, melyek megértésére mindnyájan kicsinyek vagytok!

Bizzatok azokban, kiket a gondviselés az események intézésére elhívott, s bizzatok főként a magyarok Istenében; ő most is megfogja védeni, mint annyiszor mikor:

Elsőrendű haranggyár, szerel a kitűnő Pozdech-féle rendszer szerint, mely annak idején Ő felsége a király által 2 aranykeresztellett lett kitüntetve

Mesekönnyű indítás, nem rezgeti az állványt, még kevésbé a tornyot. Csupán előnye van, hátránya nincsen. — Mérsékelt árak, szolid és szép kiállítás. — Kedvező fizetési feltételek. Alapítva 1868-ban. Felfülmul minden eddigi szerelést. Telefon 77—51.

Jurisics Márton harangöntő- és harangfelszerelő-gyár
Budapest, Rózsa-utca 51—53.

Elvállal minden e szakmába vágó munkát, u. m.: elsőrendű harangok szállítását, régi harangok átöntését, régi harangok átszerelését Pozdech-féle forgatható öntöttvas-koronára, esetleg forgatható kovásoltvas-koronára, kikopott csapok kicserélését stb. Készít fekvő és álló harangvas-állványokat jutányos áron. Költségvetéssel szívesen szolgál. Jutányos árak, pontos és tisztességes kiszolgálás. +++ Kívánatra saját költségén utazik a helyszínére.

„Az idők, a népek éktelen viharja
Elfújt volna minket, mint egy porszemet,
De ő szent palástja szárnyát ránk takarta,
S tombolt a vihar, de csak fejünk felett“.

Én tudom, hogy ő most is kiterjeszti felettünk örökös atyai kezét; én hiszem, hogy ebből a titáni küzdelemből is ki fog zöldülni a magyar dicsőség fája, hiszen tövét most is a magyar szív vére öntözi!

Oh zöldüljön is ki, hadd legyen ez a véres esztendő egy jobb kornak piros hajnalhasadása, s hadd legyetek ti kedves növendékek egy jobb kornak boldog gyermekei, és egy nagy, dicső Magyarország öntudatos polgárai.

És járuljatok ti is hozzá e jobb kor eljövételéhez, tanuljatok, műveljétek szíveteket, elméteket, hogy a nemzetek nagy versenyében hátra ne maradjunk.

Ezzel az óhajással, és ebben a szellemben üdvözöllek titeket ez ünnepélyes órában, s hálát adok a mindenhatónak, hogy itt összegyűlhettünk! Valamivel kevesebben vagyunk, mint máskor, és ennek okát nem kell magyarázni. Mind eljöttek volna, akik távolmaradtak, de a háborús körülmények leküzdhetetlen akadályok voltak reájuk nézve. Egynehányat a feltöltő anyai gond tartott távol mitőlünk, de mi ezt az érzést is felfogjuk, megértjük és tudjuk méltányolni.

Kevesebben vagytok, de legyetek annál összetartóbbak, és legyetek egyek egymás megértésében és szeretésében.

Jertek, üdvözöljétek velem együtt szeretettel tanárkarunk új tagjait: Antal Erzsébet kisasszony, felsőbb leányiskolai rendes kézimunka tanítónőt, kinek finom ízléséről és szaktudásáról úgy az egyházi, mint az állami felügyelet elismeréssel nyilatkozott már a múlt tanévben, mikor mint helyettes működött itt. Kívánjuk, hogy érezze magát jól körünkben!

Üdvözöljük Kiss Teréz kisasszony, képezdei kézimunka- és rajztanítónőt azon biztos reményben, hogy ő is a finom ízlés és hasznos női foglalkozások kultuszát fogja hirdetni munkakörében. Mindketten arra hivatottak, hogy a nemzeti motívumok szeretetére és fejlesztésére neveljék itt az újabb és újabb generációkat.

És üdvözöljük teljes szívből Papp Ferenc leánygimnáziumi tanár urat, ki szintén a magyar szó édeségét és a magyar szellem erejét fogja hirdetni szaktárgyaiban és a német elme kincseivel ismertet meg, melyeket sohasem tudunk jobban érteni, szeretni, csodálni, mint most, hűséges szövetségi érzetében.

És küldjünk egy forró üdvözlést azoknak is, kik tőlünk távol estek s kik határaink védelmében, — dörgő ágyúknak pusztítótüzeiben, — a táborigyűlés szalmáján s távol erődök zordon kőfalai közt is szeretettel gondolnak ránk és hűséges híradással vannak! Végvári István, Dienes János, Hettesheimer Ernő, Tóth Lajos, dr. Radó Endre kartársak hiányzanak közülünk! Karjuk erejére és szívük elszánt bátorságára nagy szüksége van most

a hazának és mi büszke szeretettel gondolunk rájuk, kik a szelid tudomány- és művészetek helyett zordon hadi munkában küzdenek nemzetünk jövőjéért.

Kössünk cserkoszorút számukra és kérjük az Istent, hogy hozza vissza őket épen üresen maradt tanszékeikre, hadd övezhessük homlokukat, a harci dicsőség jelvényével.

Helyüket készséggel töltik be az itthonmaradottak és Török Péter nyug. főiskolai, Kerékgyártó főreálisk. és P. Nagy Zoltán képezdei tanár urak segítségével óráikat és tantárgyaikat maguk között felosztották, hogy haladásotok, kedves növendékek, semmiben hiányos ne legyen.

A múlt számadását nem zárhatjuk le, amíg nagytiszteletű Uray Sándor úrnak is hálás köszönetet nem mondunk azért a lelkes készségért, mellyel éveken át segítségünkre volt abban, hogy növendékeinket igazi vallásos érzésben neveljük. Úgy érezzük, mikor búcsút veszünk tőle, — és ez vigasztal a válás órájában, — hogy ha lelkészi teendői miatt nem is foglalkozhatik iskolánkban vallásoktatással, mégis igaz barátunk és támogatónk marad nemes törékvéseinkben.

Búcsúzzunk el sajnálattal a mi kedves doktor bácsinktól is: Legányi Gyula úrtól, ki a múlt tanév végével megvált tőlünk! Helyét dr. Nagy Kálmán úr fogja betölteni, mint az egészségtan tanára és az internátus orvosa.

Ezen intézkedésekkel minden lehetőség meg van arra, hogy útnak induljunk. Felkérem az ig.-tanács mélyen tisztelt elnökét nagytiszt. K. Tóth Kálmán urat, hogy az isk. évet hivatalosan megnyitni méltóztassék és arra is kérem egyúttal, hogy atyai szeretetével álljon mellettünk és támogasson bölcsességével, ha az idők járása megnehezédnek felettünk.

Tisztelettel üdvözlöm a Nt. és Tek. Ig. tanács megjelent tagjait, a mélyen tisztelt közönséget és titeket is még egyszer szeretett kartársak és növendékek és kérek mindenkit, hogy szíve érzését követve imádkozó ajakkal mondja velem együtt: *éljen a haza!*

Válasz az evangelium hadparancsára.

Egyházi beszéd 1914 augusztus 9.

Alapige: Ap. Csel. III. 6. v.

Válságos időket élünk K. H. Európa felett vesztetős fellegek csaptak össze s vívják csatájukat. Itt-ott már le is csapott a romboló, a riasztó villám. Válságos helyzetbe sodródtak a nemzetek, közöttük a mi magyar nemzetünk is. Öreg földrészünk népeinek ablakán megjelent ama félelmetes rém, melynek a neve említésére is megborzadt a békét kedvelő lélek és nem ok nélkül; mert vér- és könnytenger támad, pusztulás és romlás

Református zsoltárok és imakönyvek

bárhon hirdetett áron a
legszebb kivitelben kaphatók

CSÁTHY FERENCZ
Debreczen legrégibb könyvkereskedésében.

Vidéki megrendelések gyorsan
és pontosan eszközöltetnek.

leszen ott, jajszó és zokogás hangzik arra, amerre elhalad.

A világháború vérszomjas fenevadja széttépte láncait s kitört abból a börtönből, melynek érepcélezott ajtajánál a béke angyala s Európa legnépszerűbb uralkodója, dicsőségesen uralkodó királyunk, I. Ferenc József féltő gonddal állt vala őrt.

A láncáttépett fenevad végigszárguldott Európa területén, melyen ma már nincs egy talpalatnyi hely, ahol a béke csak máról-holnapra is biztosítva volna. A fajgyűlölet izzó kohójában egymás ellen hevített népek csatasorba állították harcosaikat vizeken és vizek alatt, a földön és a levegőben. Bömbölnek az ágyúk, kattognak a gépfegyverek, a szuronyerdők egymás ellen szegeztettek. Adáz dühvel törnek egymásra a bős katonák, hogy a hatalmasabbak, az erőtlenebbeket letiporva, agyongázolva, rabigába hajtva, új alakulatot adjanak Európa arculatának s hogy más és új határokat szabjanak az országok és birodalmak mostani határai helyett.

Nyitányát e világháborúnak a szarajevói merénylet vezette be, melynek Ferenc Ferdinánd trónörökös és felesége áldozatul esett (1914 jun. 28.); amely merénylet kísérlet volt Ausztria és Magyarország területi épségének tervbe vett megcsönkítéséhez. E vakmerő támadás birta rá legfőbb hadurunkat, hogy szabad folyást engedjen a gáztett megtorló igazságszolgáltatásnak és birodalma jogos önvédelmének. Szózatot intézett népeihez. Táborba hívta katonáit.

A királyi szózat nekünk is szól magyar testvéreim. A népeiben helyezett bizalom minket illet első sorban; mert mi vagyunk a legmegbízhatóbb népe s mert hadseregében a magyar fiúk, a mi fiaink a legjobb, a leg-hívebb, a legbátrabb katonák.

A válságos idő és helyzet nagy kötelességek, rendkívüli áldozatok elé állította nemzetünket. Ezeknek végrehajtása, a haza oltárára helyezése elől ki nem térhet, félre nem vonulhat senki, akinek a neve magyar s aki e hazában született, él, itt jogokat és védelmet élvez és valakik e magyar véren szerzett hazában egységes nemzeté tömörültek; mivelhogy mindannyian hivatott és elkötelezett harcosai vagyunk annak a szent ügynek, melynek neve a trón becsületének, hazánk területi épségének, nemzeti létünknek védelme. Az e tekintetben mindnyájunkra vonatkozó hadparancs be van cikkelyezve és ki van hirdetve a szent evangéliomban, az Isten fia, a Krisztus Jézus által kibocsátott eme parancsban: „Adjátok meg a császárukat, ami a császáré!” E pa-

rancsnak magyar nemzeti viszonyainkra és államjogi helyzetünkre tekintettel ez az értelme: magyarok! adjátok meg a hazának ami a hazáé!

Az örökkévaló Isten örökkévaló evangéliumával szívünkben és ajkunkon, jertek K. H. én magyar véreim:

Keressük és adjuk meg a választ e szent órában a Krisztus evangéliumában kijelentett s a jelenlegi válságos időben áthághatlan hadparancsra.

Hogy senkit ne nyugtalanítson közöttünk az a rettenetes kétségbeejtő aggodalom: „én vagyok a földön a legszerencsétlenebb, a legnyomorultabb; nincsen semmim, amit áldozatul adjak hazámnak”: ezeket és az e miatt szomorkodókat szent-leckénk szavaihoz utasítom s kérem, vigasztalom, intem és tanácsolom Péter apostol szavaival: „Ezüstöm és aranyom nincsen nekem; hanem amim van, azt adom neked: a názáreti Jézus Krisztus nevében kelj fel és járj!”

I.

Adjátok meg a hazának, ami a hazáé! Teljesítetek nagy horderejű kötelességeiteket. Hozzátok elő és tegyétek fel hazánk oltárára minden töletek telhető ajándékaitokat az érzések és cselekvések egységességében!

Az evangélium eme parancsának ellenszegülés, reá „nemmel”, „csak azért se” ellentállással válaszolás a békesség napjaiban is gyalázatos hazaárulás; de százszoros halált érdemlő irtózatos bűn a válságos időben, mikor veszedelemben a haza. Minden bűnt meg lehet bocsátani; rablógyilkos remélheti felmentését: de a hazaáruló, a nemzetgyilkos ne számítson kegyelemre sem ezen, sem a más világon.

A világtörténelem számtalan példában tárja szem elé, hogy a népek, nemzetek, az országok és birodalmak létért, felmaradásért folytatott küzdelmeiben számitásaikat, terveiket és törekvéseiket mindig azok a nemzetek valóstították meg, a csaták fergetegeiből azok kerültek ki diadalmasan, amelyek egységbe tömörültek a veszedelem idején és a válságos helyzetekben kellő pillanatban siettek megragadni és minden mellékletek felretételével meg is ragadták a kedvező alkalmat ahhoz, hogy a honpolgári hűség, állhatatosság és annak minden erénye az együttérzésben és együtteselekvésben eredményesen nyilvánuljon. A küzdelemben bocsátkozott nemzetek számára megszívlelésre méltó oktatást és intést ad a történelem az iránt, hogy a rájuk zúdult világháborúból az a nemzet fogja becsülettel és győzel-

Harmonium, Hegedük, Tárogatók

és a többi hangszereket általánosan elismerve legjobban szállít

Magyarország legnagyobb hangszergyára, Stowasszer J.

csász. és kir. udvari szállító, színházak, zeneakadémiák, iskolák és a hadsereg szállítója, a RÁKÓCZITÁROGATÓ feltalálója,

BUDAPEST

II. LÁNCID-UTCA 5. SZÁM. GYÁR: ÖNTŐHÁZ-UTCA 3. SZ.

AAAAAAAAAAAAAAAAAAAAAAAA

Régi hangszerek vétele és becserélése. 0000

ÁRJEJYZÉK minden egyes hangszerről külön küldetik.

mesen kihozni, harci lobogóját, amelyik tőle telhető minden áldozatát kellő időben felteszi a haza oltárára s kötelességét és a népek létküzdelmében neki jutott szerepet helyesen fogja fel és egységbe tömörülten lelke teljes odaadásával betölti azt.

Az is bizonyos, hogy azok a népek vesztették el csataikat, még az igazság és a szent szabadság érdekében vívottakat is, azok a nemzetek maradtak alul a küzdelemben, amelyek pártusáikkal, szétvonásukkal előkészítették leveretésüket s fejvesztettségükkel maguk szerezték meg az ellenségnek a győzelmet. Önmaguk lettek maguk ellen vádlótanúk a tekintetben, hogy „nem, nem az ellenség, önfia vágta sebé”. Mert mindörökre igaz marad Idvezítő Urunknak minden pártoskodó nemzetre vonatkozó emez intelme: „*minden ország, mely önmagával meghasonlík, elpusztul*”.

Öngyilkosságra tesz tehát előkészületet minden olyan nemzet, mely ezt a kettős igazságot egyetlen szempillanatra is felejté. Ezért nem volna szabad ezt szem elől téveszteni nekünk, főként nekünk e magyar hazában lakó népeknek, kik a magyar király jogára alatt egy nemzettel kapcsolódunk. Ébren kellene örködnünk a haza határvonalán kívül és belül mind éjjel, mind nappal, hogy a külföldről szított faji és nemzetiségi izgatás, gyűlölet s a szétvonás szelleme határainkon belől tápot, otthont ne találjon, a szívek együttlérzését meg ne mételje, az egységes cselekvés erőszaktétét meg ne bénítsa. Hogy ekként, amikor ránk tör az ellenség: visszavesse erejét, hadait egységességünk áttörhetlen védőfala s bennünk kárt ne tegyen.

Sajnos! hazánk története nem egy esetet említ fel öngyilkossági kísérletünkről s arról, hogy pártoskodásunkkal magunk szereztük meg ellenségeinknek az olesó diadalt. És még sem okultunk, még sem tanultunk. Együttlérzésre és együttescselekvésre nem tudtunk, nem is akartunk egységbe tömörülni. Nagyon hírnevesse lettünk ország-világ előtt, itthon és külföldön, bel- és küllellenségeink előtt ama szállóige révén: „Átok fogta meg a magyart, hogy az soha együtt nem tart”.

Pártoskodó, széthúzó nemzet voltunk.

Említsem-e drága hazánk tatárok által elpusztításának valódi okát, azt a lelketlen, hazafiatlan választ, amit adtak a magyarok az akkori általános mozgósítás idején a népeit fegyverbe szólító magyar királynak? „Nem megyünk. Szálljon táborba a király az ő kedvelt kúnjaival”.

Elmondjam-e, mért veszett el Mohácsnál a haza? A pártos főurak és nemesek nem igyekeztek fegyvert fogni a haza területi épségének, a trón becsületének védelmére.

Mért tört le zászlónk a nagymajtényi sikon? Gyötrő emlék, kínzó igazság! Akadt magyar anyaszülő, aki „az Istenért, hazáért és a szabadságért” feliratos zászló ellen szállott hadba. Magyar küzdött a magyar ellen. Magyar tört a magyar érdek, a magyar ügy megrontására.

És a közelmúlt eseményei mennyivel mutatják kedvezőbb világításban nemzetünket? Az egységesség, az együttlérzés és együttescselekvés volt-e eszményképünk? Ez volt-e a megfélemlítő erő. „ne bántsd a magyart” visszariasztó hatalom a közöttünk futkározó és a kívülről befelé dolgozó ellenségeinkre, amíg ásták, vajták az orgyilkosok alattunk, számunkra a vermet, a sirt, hogy abba azután beletemessék országunkat, nemzetünket és halotti tort üljenek, tomboló halotti táncot ropjanak a sírunk felett?

Gyötrő emlék, kínzó igazság! Pártoskodó, széthúzó nemzet voltunk a fergeteg kitörése pillanatáig.

Oh én nem csodálom, ha a múltban többször megismételt öngyilkossági kísérletünkről tudó, a bennünket folyvást kísértő, öngyilkos hajlamunkban gyönyörködő, pártoskodásunkat kihasználó ellenségeink vérszemet, kedvet kaptak országunk testének felkoncolására s kezdtek aláaknázni nemzeti létünk és ezeréves hazánk fundamentumát. Arcátlanokká, vakmerökké lettek. Hirdetni kezdték leplezetlenül, fülünk hallattára, országot-világot telekürtöléssel, szervezett társulatokból kirohanásokkal, mint holt bizonyosságot, hogy megértünk a feldarabolt Törökország sorsára. S kirepült az első bomba, eldőrdült az első fegyver a királygyilkos szerb banda kezéből. A kilőtt golyó elnémitotta mindörökre a magyar trón örökösének, Ferenc Ferdinándnak s hitvesének szíve dobogását. Az ő életük, az ő szívek piros vére lett a legelső áldozat hazánk és királyhűségünk oltárán.

Tanúnk rá a Mindentudó, a magyarok Istene: tévedtek, csalódtak az orgyilkosok s pártfogóik Magyarország népei széthúzására számításukban. Áldassék érte az Úr szent neve mindörökké!

Az első áldozatokat megsirattuk, poraikat eltemettük; de hazaszeretetünk és királyhűségünk oltáránál, melyen az ő drága szívek hamvadoz, magunkra eszméltünk. észbe kaptunk, összedobbant a szívünk, egységessé lettünk, bűnünket levetkeztük, levezekeltük és újjászülettünk. Az irgalom istene pedig, ki a megtérő bűnösnek megkegyelmez, kiengesztelődött irántunk a mi eredendő bűnünkért áldozatul esett szívek hamvainál, apátlan-nyáttalan árváik hulló könnye felett.

Javunkra lett, hogy az Isten megalázott minket. *Ez az újjászületés, ez az önmagunk felett nyert győzelem* volt az egyik hatalmas és egységes válasz a halálra ítélt magyar nemzet s a felkoncolásra szánt Magyarország részéről az evangelium kötelesség terére szólító parancsának hatása alatt. S ehhez az elsőhöz minden tekintetben méltó a másik:

II.

Együttlérzésben és együttescselekvésben megnyilatkozott válaszuk.

Úgy mondják és úgy is van Testvéreim: „A válságos idők nyújtják a legjobb alkalmat arra, hogy a honpolgári hűség, állhatatosság és annak minden erénye érzésben és cselekvésben megnyilvánuljon.”

Jól esik ezt a kijelentést és a hozzáfűzött fogadalmat a jelenlegi válságos időben nem magyarul beszélő honfitársaink ajkáról hallanunk. Nem vonom kétségbe igaz hazafiságát senkinek, aki e hazában él, bármiféle nyelven beszél s teszi hűségi fogadalmát. Azt azonban szintén nem lehet kétségbevonni és hittel nem vallani, hogy ebben a hazában mégis csak a magyar nép az, mely a leglángolóbb érzellemmel ragaszkodik apáink vérről szerzett örökségéhez s koronás királyunkhoz. Ennek fiai sereglettek egybe legodaadóbb hűséggel Ő Felsége trónja köré. Rettenthetlen bátorsággal ők vonultak a harcra az együttlérzés és együttescselekvés legbecsületesebb elhatározásával, hogy a trón becsületét megvédjék s hazánk területi épségét biztosítsák.

Látta az Úr Isten, láthatta az egész világ, hogy a nemzet minden rétege s minden tagja megértette az idők jelét, tudja és teljesíti kötelességét.

Sohasem voltunk egységesebbek az áldozatkészségben és áldozattételben, mint most. Együttérzéssel és együtteselevéssel ajánlottuk fel, hoztuk s adtuk vagyónunkat, ezüstünket, aranyunkat hadi felszerelvényekre, ágyúkra, gépfegyverekre, felemelt létszámú szárazföldi, tengeri és légi hadseregünk felszerelésére. S mi sors várt volna hazánkra, mi lett volna magyar asszonyok férjeteikkel s magyar gyermekek az édesapáttal és micsoda rettenetes mézárilást vitt volna véghez fiaitok között az ellenség magyar édesanyák, magyar édesapák, ha csökönységünk, szűkkeblőségünk, fukarságunk, lelketlenségünk, hazafiatlanságunk hiányos fegyverzettel dobta volna őket s velők hazánk sorsát a martalóc ellenség elé? Halomra gyilkoltattuk volna őket mi magunk. Magunk daraboltattuk volna cafrangokra drága hazánk testét.

Örök dicsőség illeti és méltó elismerés törvényhozó testületünket, országos képviselőtünket, hogy az egymás ellen csatázott politikai hadosztályok a válságos idő legelső percében lerakták a haza oltára előtt összes fegyverüket. Az együttérzés és együtteselevés szent és becsületes elhatározásával ellenségeink bámulatára s kudarcára egységesen leszereltek. Hűségi fogadalommal a trón köré gyülekeztek; egy táborba szálltak. Mindannyian a közös ellenség ellen hadakoznak. Nem ismernek más kötelességet, sürgősebb teendőt, mint azt, hogy ugyanazon tűzvonalban harcolva, fegyverrel szerezzük meg a belső nyugalom és a külső béke nélkülözhetetlen feltételeit.

Amit művelnek a nemzet vezető férfiai, élükön legfőbb hadurunkkal, dicsőségesen uralkodó királyunkkal, azt cselekszi a nemzet minden egyes tagja. Tudatában van minden honfi s minden honleány kötelességének, az együttérzés és együtteselevés nagy horderéjének és a mindenható Isten előtti teleteltségnek.

Mindent megfontoltunk és meggondoltunk, amikor a reánk kényszerített háborúba belementünk. Igazságos ügyünket Istenre bízva, nyugodt lelkiismerettel léptünk a kötelesség útjára legfőbb hadurunk nyomába.

Nem gyilkolni megyünk; hazánkat védeni. A belső nyugalom és az állandó külső béke biztosítása érdekében vettük kézbe fegyverünket. A hazáért, önvédelemből hadbaszállásunkat nem tiltja, megengedi, parancsolja a szent evangéliom, az Isten törvénye.

Hazánk becsületéért, nagyságáért, hatalmáért, területi épségéért a legsúlyosabb áldozatokra is készek vagyunk. Ezüstünket, aranyunkat és ami ennél ezerszer drágább s milliószor féltettebb kincsünk: életünket, vérünket, fiainkat s a magyar nők férjeit, a magyar gyermekek apáit áldozzuk honfihűségünk oltárán.

Véreink önfeláldozó lelkesültséggel vonulnak a harcra. Mink, az itthonmaradottak velők együtt lelkesülünk s lelkesedve énekeljük: „Akik bíznak az Úristenben nagy hiedelemmel, azok nem vesznek el semminemű veszedelemben; mint a Sion hegye megállnak, nem ingadoznak.“

Magyar véreim, szeretett testvéreim! A jelenlegi válságos idő által felénk sodort alkalomnak illetően megragadása és felhasználása, a honpolgári hűség, állhatatosság minden erényének érzésben és cselekvésben egyen egységesen megnyilvánulása jogot és reményt nyújt önvédelmi becsületes háborunkban ahhoz, hogy mindenfelől reánk tört ellenségeink felett győzelemre segít a mi hatalmas Istenünk. Bízunk fegyvereink jóságában, ősi

vitéségünkben. Nem félünk csak az Istentől. Bízunk a Mindenhatóban, hogy fegyvereinknek adja a győzelmet.

Oh én érzem, oh én hiszem és én tudom, hogy olyan áldozatokért, mint a mieink, nagy honszerelmünkért, összetartásunkért, kötelességeink nagy hűséggel teljesítéséért nekünk adja a Mindenható a diadalt. Meg fogja adni; nem fogja megtagadni.

Láttam a harcba vonuló katonákat. De mit is beszélem; hiszen ott voltatok ti is, láttatok őket ti is. Virágokat, zöldágakat, hintettetek újtokra, áldásokat kértetek reájok. Ezüstöt, aranyat nem vittek magukkal; csak jó fegyverüket, meg honszerelmüket, lelkesedésüket és az életüket.

Láttam közöttük családapákat, amint búcsúzkodtak hitvesüktől s gyermekeiktől. Majd meghasadt érettségük a szívem. Lefejtették vállaikról, nyakukról apró gyermekeik göröcsösen kapaszkodó kezeit. Kiszakították magukat feleségük ölelő karjai közül s mentek vészbe, viharba, öldöklő csatákba és vitték az áldozatot hazánk oltárára. Nem ezüstöt, nem aranyat; ennél ezerszer drágábbat: az életüket, . . . családi boldogságukat.

Láttam búcsúzkodni az édesanyát, az édesapát egyetlen fiától, lelke kívánságától, szeme gyönyörűségétől s elválni elárult, munkaképtelen nagyszülőket egyedüli gyámoluktól, dajkáló unokájuktól. Nem amiatt sirtak, nem azért panaszkodtak, mert el kellett szakadni az egyentől, a gyámoltól: hanem a miatt, mert ők maguk nem mehettek. Ahogy elesattant a búcsúcsók s elhangzott a búcsúszó: a köny, a csók, az ajk azt rebegette: édes hazám! „ezüstöm, aranyom nincsen nekem; hanem amim van, azt adom neked“.

Ahogy minapában az utcákat jártam: kis családok, apró gyermekek, fiúcskák s leánykák jöttek elém, olyanok, akikre mutatva így int Idvezítőnk: „*valaki egy ilyen gyermek gondját felveszi az én nevemben, nekem veszi fel gondomat*“. Kérdeztem a kicsinyeket: hol van az édes apátok? Oh nem sirtak, nem jajongtak. A magyar gyermek veleszületett önérdetével felelték. „elment a háborúba.“ Ezüstjök, aranyok nincsen nekik; hanem amijök van . . . talán, már csak volt . . . azt adták oda a hazának: a kenyérkeresőt, az édesapát.

Újszülötteket hoztak elém, számszerint tizenötöt a múlt héten, hogy vegyem fel őket Krisztus seregébe. Nyolcat közülök nem láthatott meg az édes apja. Mikor fogja látni, látja-e valaha? a jó Isten tudja; hiszen áldozni ment a haza oltárához. Belehullt a könnyem a felavató vízbe, amint ráömlött az üdv seregébe felvett új harc os feje. A kereszt víz azt csobogta: kis áldozó! áldjon meg, védjen meg, tartson meg a magyarok Istene! Ezüstöd és aranyod nincsen nekem; hanem amid volt, azt áldoztad, azt adtad soha nem ölelhetett apádban hazádnak.

És ti szegény elaggott magyarok, ti csonkák, bonkák, betegek, erőtlének, miért sirtok, mért zokogtok? Ah! értelek; hallok a panasztokat: sem ezüstöm, sem aranyom nekem, koldus, szegény, nyomorék, nyavalyás és erőtlen vagyok. Nincs mit áldozatul vigyek hazám oltárára. Töröljétek le könnyeiteket! Vigasztalódjatok! Van imádság szívetekben; adott vigasztalás beszédjét az Úr ajkatokra. Hozzátok elő ezeket s tegyétek fel ezeket a haza oltárára. Imádkozzatok naponkénti imáitokban a seregek urához Istenéhez fegyvereink diadaláért s háborúban harcoló katonáinkért és Isten igéjével, a bátorság beszédjével ajkatokon erősítsétek a harcba vonulókat s vigasztaljátok, tápláljátok az itthonmaradottak közül

azokat, kiknek vigasztalásra van szükségük. S érezni és tapasztalni fogjátok, hogy nem vagytok kizárva az áldozók közül, nem vagytok eltaszítva a haza oltárától.

* * *

De nem beszélek tovább. Az evangéliumi parancs hallatára a magyar nemzet lelkéből kivált egységes válaszok közül nem idézek már több választ. Csak annak a szent meggyőződésnek akarok még egyszer kifejezést adni előtetek, hogy a magyar nemzetet, mely átöröklött, eredendő bűnét, a pártoskodást úgy le tudta vetközni, hogy egybeforradott a honpolgári hűség minden erényeiben, az ilyen nemzetet nem lehet felteni a megsemmisüléstől. Hazája becsületét, területi épségét meg fogja tudni védeni. A világháború harcterén a népek Ura által számára kijelölt helyen a neki kiosztott szerepet és kötelességet emberül meg fogja oldani, törjenek bár ellene északnak és délnek minden hadseregi. Küzdelmében megsegíti a magyarok Istene. Fegyvereinknek adja a diadalt.

Egy kérésem azonban van még hozzátok magyar testvéreim! honfiak és honleányok! remélve, hogy kérésemnek utat nyitok szívetekhez.

Nemzeti becsületünk védelmére, a legelső hívószóra százezrek állottak a zászlók alá. Apa, férj, gyermek gondolkodás nélkül cserélte fel munkaeszközeit harci szerszámokkal. A félelem és aggodalom legkisebb jele nélkül hagyta el békés családi tűzhelyét és sietett bátor szívvel oda, hol fegyverrel kell megvédelmezni a hazát. Nekünk, akik itthon maradtunk, nagy és szent kötelességeink vannak azok családjaival szemben. kiktől hazánk iránti kötelességük teljesítése életük feláldozásával talán mindenüket elveszi. Nekünk, kik a hadsereg oltalmát élvezzük, amíg katonáink bátran teszik fel életüket a haza oltárára, kétszeres kötelességünk itthon hagyott kedveseiket, feleségeiket, gyermekeiket, gyámol nélkül maradt szüleiket táplálni, ruházni, a nyomortól megvédeni. Bűn volna tőlünk, Isten és a haza ellen való bűn, ha közülök egyetlenegy is nyomorogna a mi gondatlanságunk és a mi hálátlanságunk miatt.

A társadalom szíve megmozdult. Mindeneket tette hív, adakozásra szólít. Segélygyűjtő-bizottság alakult itt a mi városunkban is a háborúba vonult szegénysorsú katonák családjai számára segélygyűjtés feladatával. Tagjai házanként fognak gyűjteni pénz és természetbeli adományokat. Valamely házba betérnek s valahol a házak és szívek ajtaján zörgetnek: ne bocsássátok el onnan üres kézzel. Adakozzatok! Adjatok abból, amit Isten adott. Csak rossz szót ne adjatok. A magyarok Istene nevében, az özvegyek pártfogója, az árvák atyja nevében kérlek benneteket: hozza elő kiki az ő szíve szerint való kedves ajándékát. Akinek aranya van, hozza elő aranyát, akinek élelmiszer ajándéka, vagy felesleges ruhája van, azokat. Akinek csak imádsága, vigasztaló beszéde van, azt hozza elő. Adjon kiki, amit adhat. De el ne maradjon senki. A mindeneket látó Isten, ki réátok néz titkon, megfizet néktek nyilván; akinek a kegyelme legyen ti veletek mindnyájatokkal, fegyvereinken, hadban álló katonáinkon, drága hazánkon és nemzetünkön! Ámen.

Olajos Pál,

törökszentmiklósi ref. lelkész.

Napról-napra.

(Folytatás.)

IX.

Szeptember 10.

Nagy Lajos király meghalt 1382.

Bulyovszki Gyula, a márciusi ifjak egyike született 1823-ban.

Szeptember 11.

II-ik Géza megveri Henrik herceget. 1146.

Szulejmán bevonul Budára. 1526.

A zentai csatában elesik 20,000 török. 1697.

„Vitam et sanquinem!” 1741.

1825. évi országgyűlés egybegyűlése.

Jellasi seregeivel átkél a Dráván. „Amennyi csavargó dologkerülője, útonálló banditája csak volt a határvidéknek, az mind a bán seregéhez csatlakozott. Követték őt, mint az éhes dúvadak.” Egy százados így jellemzi saját ezredét: „Ez a mi csapatunk valóságos rablócsorda, mindenütt a legborzasztóbban lop és rabol, még akkor is, ha semmiben sem szenved hiányt. A lakosokat a legkiméletlenebb módon kifosztják, a szőlőhegyeket elpusztítják, a bort, amit nem képesek már meginni, kifolyatják. Undor fog el, ha látom őket.” Schmier vezérőrnagy, Weindenheim lovaghoz írott levelében ezt mondja: „Nekem, szegény ördögnek, itt a magyarokkal kell birkoznom és a vad horvátokkal mennem, kik rendetlen tömegekben vannak összeállítva és elég bosszúságot okoznak nekem. Én rendes hadviseléshez vagyok szokva, de nem ilyenhez. Torkig vagyok ezzel a garázdalkodó bandával.” Gracza.

És ez a hitvány söpredék jött ellenünk. Csodálatos lenézése a magyarnak, melynek leverésére két világhatalom egyesült ereje kellett! 1848.

... Vetter alezredes felett Perlasz mellett futó győzelmet arat Stratimirovits. 1848.

Szeptember 12.

Appel tábornok Aradácon, Kiss Ernő Eleméren veri meg a tegnap még véletlenül győzedelmeskedő Stratimirovitsot. 1848.

Szeptember 13.

Török földön, Nikomédiában meghal a kuruc király, aki oly elévülhetetlenül írta be nevét a szabadságért lelkesülő magyar ember szívébe: Tököly Imre. 1705.

Szeptember 14.

Erdély hódol Boesckaynak, aki ugyanezen napon Rákóczy Zsigmondot nevezi ki kormányzóvá. 1615.

Rákóczyék beveszik Esztergomot. 1706.

„Túl a Lajtán sir a német . . . Nagy baja van a szegénynek.“ Nem azért mintha áthallatszana a „Kossuthnóta“, hanem mert jön Napoleon. Szükség van tehát a lesajnált magyarra, I. Ferencz tehát nemesi felkelést hirdet. 1800.

István főherceg született 1817-ben.

Szeptember 15.

II. József seregei beveszik Nándorfehérvárát. 1789.
Izabella királyné meghalt 1559-ben.

Budapestre érkezik a büsi-légió első csapata Szerédy vezetése alatt 400 diák. Később Breszlern-Sternau Ernő lovag és Mathey Gusztáv, majd Gison Péter vezénylete mellett még jött 1600 német fiú. Ez volt szabadságharcunkban a hős halál-légió. A derék fiúknak több mint fele esett el a rációk elleni küzdelemben. vagy Bem oldala mellett Erdély bércsei között. A fontineli sikon is sokan hullottak el a mócok csapásai alatt. 1848.

Szeptember 16.

Linci béke. 1645.

Erről nem kell több.

G.

KÜLÖNFÉLÉK.

— 21—1914/15. etsz. **A debreceni m. kir. tudományegyetemen** a rendes beiratkozások, a kivételes állapotokra való tekintettel, f. évi szeptember hó 16-án veszik kezdetüket s bezárólag szeptember 30-áig tartanak. Akik valamely elháríthatatlan akadály miatt a fent említett határidőn belül beiratkozni nem tudnak, azok kötelesek akadályoztatásukat hitelesen igazoló okmányokkal felszerelt kérvényüket annak a karnak dékánjához, amelynek kebelébe fölvetetni óhajtanak, legkésőbb szeptember 30-áig benyújtani. A dékáni fölvetel október 6-áig érvényes. Azok a hallgatók, akik október hatodikáig sem volnának képesek beiratkozni, a tanulmányi, fegyelmi és leckepezés szabályzat 25. §-a értelmében a dékánihoz hasonló indokolt s bizonyító okmányokkal felszerelt kérvényüket az egyetem Rectorához nyújtsák be, aki is a beiratkozásra október 14-éig haladékot adhat. A katonai szolgálatot teljesítő hallgatók minden engedély nélkül október hó 8-áig iratkozhatnak. Az utólagos beiratkozásra vonatkozó kérvények fölött a mondott határidőn belül a Rector végérvényesen határoz. Amennyiben az utólagos beiratkozás határideje október 14-én túl is kitolatnék, e körülmény megfelelő módon publikáltatni fog. A beiktatáshoz születési bizonyítvány, érettségi bizonyítvány, hazai egyetemről és főiskoláról, vagy külföldi egyetemről s főiskoláról jövőknak távozási bizonyítvány, továbbá leckekönyv (lecke igazolvány), amennyiben pedig az érettségi vagy távozási bizonyítvány

keltétől a felvétel időpontjáig hosszabb idő telt volna el, az illetékes politikai hatóságtól erkölcsi bizonyítvány is szükséges. A jelentkezés az illető kar dékánjánál személyesen történik. Tandíjmentesség iránti kérvények a beiratás első napjától számított 12 nap alatt, vagyis szeptember 28-áig az illető kar tanártestületéhez címezve, a quaesturában adandók be. Csatolandók szegénységi, illetve állami tisztviselők és tanfériak gyermekeinél vagyontalansági bizonyítvány, továbbá a tanulmányi jóelőmenetelt igazoló hiteles okmányok. A tandíjmentesség elnyerésére s a beiratkozás menetére vonatkozó felvilágosítások a quaesturái, valamint a kari dékáni hirdető táblákon fog közzététetni, miért is a hallgatóság azokat saját érdekében figyelemmel kíséreni tartozik. Debrecen, 1914 szept. 4. *Kiss Ferenc*, e. i. rector.

— **Alkalmi istentisztelet a Nagytemplomban.** Fő-tisztelőtű Dr. Baltazár Dezső püspök úr vasárnap alkalmi istentiszteletet tart a nagytemplomban. Erre a következő meghívót bocsátotta ki: „Folyó hó 20-án, vasárnap reggel 9 órakor a nagytemplomban a sebesült katonákról és elhunyt hősookról emlékező alkalmi istentiszteletet fogok tartani, mely ünnepélyes és kegyeletes alkalomra mélyen tisztelt Címet és bölcs vezetése alatti testületet, illetve egyesületet van szerencsém szeretettel meghívni. Debrecen, 1914 szeptember 15. Dr. Baltazár Dezső, püspök“.

— **A debreceni egyetem megnyitása.** A debreceni egyetem megnyitása a jövő-hónapban van tervbe véve. A helyiség kérdése már meg van oldva, amennyiben a főiskolában nyolc, a főgimnáziumban pedig öt tantermet sikerült biztosítani az egyetemi előadások tartására. Úgy gondolták, hogy az egyetem megnyitása nagyobb szabású ünnepélyvel fog megtörténni. Szó volt arról, hogy egy főherceg jön le a király képviselőjében. A kultusz-kormány intézkedésére azonban mellőzni fogják a megnyitás ünnepélyesebb programját. Az egyetem első tanévét a szokásos istentisztelet vezeti be, amely a ref. nagytemplomban fog lefolyni.

— **A gimnáziumi tanári fizetésekiegészítések ügye.** A vallás- és közoktatásügyi miniszterium az államkincstár terhére nyújtott gimnáziumi tanári fizetésekiegészítésekre nézve 114,641. sz. a. kelt intézvényében arról értesítette egyházkerületünk püspökét, hogy a katonai szolgálatra bevonult tanszemélyzeti tagok állami fizetésekiegészítésének kiutalását további intézkedésig felfüggesztette, hogy a tényleges katonai szolgálat ideje alatt járó polgári illetményeik és ehez képest a részükre járó állami fizetésekiegészítés összege időközben meg legyenek állapíthatók. Arról is értesítette, hogy a fizetésekiegészítésben részesülő nem állami tanárok létszámában az elhalálozás vagy nyugdíjazás folytán netán megüresedő magasabb fizetési fokozatokra való fizetésekiegészítések folyósítása a folyó II-ik félévtől kezdve egyelőre függőben maradnak. Később kiadott rendelkezésben a fizetés-

kiegészítések változását számszerűleg és névszerint is meghatározta. A változás jelentéktelen s némely esetben az eddigi összeget nem is érinti.

— **Főtisztoletű úr a sebesültek között.** A város középületeiben sebesülteket ápolnak, sehol többet, mint az öreg kollégiumban. Ennek sebesültjeit többször végig látogatta püspökünk, közelebb az esperesekkel a papi vizsga alkalmából. Ez alkalommal történt, hogy a sebesültek egyikét épen a műtőterembe vitték, mert karját kellett amputálni. Az erős vitéz megborzadt e hirre (a magyar ember fél a csonkítástól), de aztán megbátorodott, Bátoriván püspökünk, ki találóan idézte, hogy jobb csonkán menni tisztességre, mint száz kézzel és lábbal gyalázatra. Jaj szó nélkül állotta ki a derék fiú a súlyos műtétet. Ilyen hős és bátor a magyar valamennyi.

— **A mi sebesültjeink.** A mi sebesültjeink és dicső halottjaink a ref. egyház s a magyarság dicsekedése. A harcmezőn kapott sebek az Új Magyarország urainak diplomáján a pecsét. És ilyen golyóval ütött, karddal eljegyzett hőseink aránylag a mi fiaink közül kerültek ki a legtöbben. A magyarság mindenütt megbízható, vitéz és jó katona. Ez a tény itt is s azok között is legintelligensebbek s legfegyvelmezettebbek a kálvinista katonák. Ezek közül sok a sebesült, akiket itt Debreczenben a legnagyobb szeretettel vettek körül s kik innét mégis mind visszavágnak a véres harcmezőre, többi hős társaik közzé. — A kollégiumban ápolják dr. Eesedi István tanítóképezdei tanárt, a jeles fiatal földrajzi tudóst, akit a srápnell golyó terített le. Megsebesült Ronsik Lajos tanácsnok, árvaszéki elnökünk fia (könnyen), hazahozták dr. Eleket, a koll. ügyészi iroda vezetőjét, dr. Szabó Sándort, a Márk Endre volt patvaristáját, a rokonszenves fiatal ügyvédet. Könnyebb sebesült az Agárdi Lajos pénztári ellenőr fia is. Ezek innét csak a kollégium köréből. A papi karnak is vannak hősei. Kocsis Jenő gyulavári lelkész, Balogh Miklós nagyvarsányi lelkész s Perjéssy László, kik a tűzben is kísérték és buzdították a katonákat. Perjéssyt a véres ágyu fogat gázolta el, a két első az éjszakai harc téren kapott sebet. Az ő sebüket babérkoszorúval övezzük, ők a mi dicsekedéseink.

— **Az őszi adósegély s a közalapi és nyugdíj-járulék-tartozások levonása.** A nagy események zajában az aprólékos kelleltlenségek többszörösen rosszul esnek. Arra az ukázra emlékeztető, illetéktelen kézből származó iratra gondolunk, mely az őszi adósegélyekből a november 1-én esedékes járulékok levonását már most követte. — Nem vagyunk abban a nyugodt hangulatban, melyet az ilyen bántó próbálkozások kellő értékére való leszállítására szükséges hozzászólásra megőrizni akarunk. De rövid idő alatt olyan sérelmekről leszünk kénytelenek megemlékezni, amelyektől anélkül is sok sebből vérző lelkünket meg lehetett volna kímélni.

— **Tanévmegnyitás a ref. felsőbb leányiskolában.** A ref. felsőbb leányiskolában tegnap folyt le a tanévmegnyitás. Az ünnepélyen ott volt az igazgatótanács, a tanárikar s a növendékek teljes számban. Szele Miklós vallástanár mondott imát, majd K. Tóth Kálmán, az igazgató tanács elnöke mondott gyönyörű beszédet. Ezzel a szép ünnepély véget ért. A tanítás nem csupán a felsőbb leányiskola és a tanítónőképezőben, hanem a leánygimnázium ötödik és hatodik osztályában is megkezdődik.

— **Tanulótársak találkozásának elhalasztása.** Egykori tanulótársaimat értesítem, hogy az ORLE gyűlése idejére tervezett találkozást későbbi időre halasztjuk, de el nem mulasztjuk. Debrecen, 1914 szept. 16. Rózsa Sándor.

— **A hajduk.** A középkorban a kereskedelmi vállalatok szállítmányainak fegyveres kíséretei voltak. A török pusztulásban bérenc martalócokká lettek. Bocskay megmentette és letelepítette őket. Most munkás polgárai e hazának, mind vezetésre, altiszti állásra teremtőzött értelmes emberek, de akik megőrizték katona véréket s erényeiket. Ezt igazolja a hajduhadházi Kiss Gábor esete. 50—60 év közti az őszbe esavarodott, izmos, kemény képű és nyakú magyar. 1604 óta ismeri őseit. Első azok között nyiregyháza Kiss Pál, Bocskay István hadnagya, ő kapta a külön szép rajzú és festésű nemes levelet. A többiek is mind katonák voltak, ki Rákócziaknál, ki Thökölynél, ki Szavolyai Jenőnél. Nagypapa, Mihály, Napoleon ellen verekedett, édes apja, Gergely, a szabadságharcban a szerbek ellen küzdött. Magának 3 fia ment a csataterre és két veje. Ezek közül a szerbek ellen esett el egyik. Most ennek helyére önkéntesnek jelentkezett a kemény nyakú, kemény képű, zömök magyar, akin nem eshetnék nagyobb szégyen, mintha be nem vennék katonának s nem bosszulhatná meg vejét. Lám, ilyen az alföldi magyar, különösen a kálvinista hajdu.

— **Érendrőden** a most folyó világháború alkalmából a nagyközönség számára *augusztus* 30-án és szeptember 7-én vasárnap esténként tartott előadások és felolvasások műsora: 1. „Himnusz“, 2. „Léghajó és repülőgép használata a mostani háborúban“. Szaleczki Miklóstól. 3. „Háború és alkohol“. Csutoros Alberttől. 4. „A hét harctéri eseményei“. Szaleczki Miklóstól. 5. „Új kétkoronás bemutatása és ismertetése“. Csutoros Alberttől. 6. „Katona nóták“. Csutoros Alberttől. 7. „Oroszország térképen való ismertetése“. Szaleczki Miklóstól. 8. „Muszkaország a mi legnagyobb ellenségünk“. Csutoros Alberttől. 9. „Napfogyatkozás nálunk és Oroszországban“. Szaleczki Miklóstól. 10. „Muszka medve“ vers, előadta: Csutoros Annuska. 11. „A hét harctéri eseményei“. Szaleczki Miklóstól. Végül a Szózat éneklése és Csutoros Sanyi 6 éves kis fiú rövid, de megható imája zárta be

az estvét, melyet adakozás követett. Érendréd, 1914 szeptember 15. *Csutoros Albert*, ref. lelkész.

— **Mikah stb. próféták könyveihez írt kommentárom** előfizetőit tisztelettel értesítem, hogy annak megjelenése a háborús viszonyok miatt szenvedett késedelmet. Egyben jelentem, hogy épen ennek következtében az előfizetési határidőt is meghosszabbítottam október hó 15-ikeig. Kérem tehát azokat, akik e könyv költséges kiadásában segítségemre akarnak jönni, hogy előfizetésüket (5 korona) a mondott ideig szíveskedjenek címemre beküldeni. Kolozsvár, 1914 szeptember 12-én. *Dr. Kecskeméthy István*, ref. theol. igazgató.

— **Szept. 16-án d. e. 10 órakor** nyílt meg ünnepelesen a kollégium 1914—15. iskolai éve a Nagy templomban tartott alkalmi istentisztelet s az utána folytatólagosan következő díszteremi megnyitó ünnepély keretében. Az egyházkerület és főiskolai igazgatótanács képviselőiben résztvettek a felemelő ünnepségen a főtiszt és mélt. Elnökség, a város részéről a tanács kiküldöttje K. Tóth Mihály, a debreceni ref. egyház részéről pedig a lelkészi-kar 4 tagja. Azonkívül az egyetem képviselőiben a rector magnificus, az egyetemi tanárok közül számosan és a kollégiumi tanárok meg a tanuló ifjúság és érdeklődő szép számú helybeli közönség. A nagytemplomban S. Szabó József főgymn. vallás tanár tartott szívhez szóló, gondolatokban gazdag, igazi vallásos lélekből fakadó imát, áldást kérve az új iskolai évre. A díszteremben a kollégiumi igazgató *Dr. Kun Béla* egyetemi tanár üdvözölte a főtiszteletű és méltóságos elnökséget, a város és az egyház jelenlevő képviselőit s emelte ki az új iskolai év fontosságát, komolyságát és az általános vitághelyzetből fakadó nehézségeit. Az üdvözlésre a főgondnok úr ömeltósága nevében is először a főtiszt. Püspök úr válaszolt, komoly köteleességteljesítésre buzdítván az itthon maradottakat s az Elnökség még fokozottabb érdeklődését és szeretetteljes gondozását ígérve meg a főiskola e nehéz esz-

tendejére, majd a városi tanács üdvözlését K. Tóth Mihály kulturatanácsos, a debreceni egyházközségét pedig megható személyi visszaemlékezések kíséretében K. Tóth Kálmán ref. lelkész tolmácsolta. Ünnepies hangulatban, egy jobb jövő reményével a lelkekben ért véget a kollégium 1914—15. iskolai évének megnyitó ünnepélye.

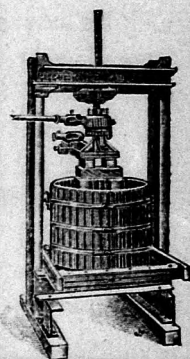
— **A háború krónikásának** e hétről is van elég feljegyezni valója. A seregek mérkőzése egyre tart s örömmel látjuk, olvassuk, hogy a győzelem a mi részünkre hajlik. Hadseregünk diadalmasan tartóztatja fel az északi orosz kolossust, mely hivatalos bevallás szerint is egész erejével feküdt rá földünkre. A henger szerepét szeretne volna betölteni, de úgy látszik, a talaj nem a legalkalmasabb a hengerelésre. Legalább az eddig jelzett 40.000 fogoly és 300 ágyú zsákmány a mi birtokunkban ézt mutatja. Kelet-Poroszországban is elszámították magukat. A genialis öreg Hindenburg ott oly csapást mért 6 hadtestükre, hogy e csapatrészek teljesen harc képtelenek lettek. Délen a szerb bandák hősiességgel kiverettek a Szerémségből. Maradjanak csak saját hazájukban, a miénkben a hozzájuk hasonló kellemetlen és rakoncátlan vendégnek nincs helye. Franciaországban pedig áll a nagy döntő csata már napok óta s minden okunk meg van hinni, hogy a Páris körüli gigasi mérkőzés meg akkor is szövetségesünk javára fog eldőlni, ha a művelt angolok és franciák a népjogok kigúnyolására tovább is a legbarbárabb módon, tiltott dum-dum golyókkal küzdenek. Az igazság az erkölcsi világrend kiegészítő része s büntetlenül meg nem sértethetik. Az igazságnak győznie kell!

— **A legőszintébb részvétellel értesültünk** *Dr. Ecsedi István*, tanítóképző intézeti kiváló ifjú tanár kollégánknek, az északi harcmezőn történt megsebesüléséről. Kollégiumunk bevonult 13 tanára közül ő az első sebesült. Nagy ügyért vérzett s ha állapota komoly is, reméljük és kívánjuk szívünk egész melegével, hogy szívós, edzett fizikumával győzze le a sebesülés-szülte állapot nehézségeit s felgyógyulva friss erővel, a régi

Tóth Gyula vaskereskedése Debrecen, városház sarkán

Egyedüli raktár Hajdu vármegye és környékére. Eredeti friedlandi „Premier“ és „Meteor“ folytonegő kályhák, óriási megtakarítás tüzelő anyagban. Szabadalmazott s javított golyós csapágyon forgó „Ursus“ borsajtók kifordítható kosárral, a törköly egydarabban jön ki, a must vasrészekkel nem érintkezik.

munkakedvvel végezze azt a szép hivatást, melyet tanári működése s a legszebb reményekre jogosító írói ambíciója tűzött ki elibe. Betegágát kollegái szerető érdeklődése állja körül s gyógyulását a legfigyelmesebb kezelés siettetni.

— **Reversális statisztika.** A m. kir. központi statisztikai hivatal havi közleményei, mint a gyermekek vallására vonatkozó megegyezéseknél, f. évi ápril havában az evangélikus egyház vesztesége 26, a református egyház vesztesége 20; május havában az evangélikus egyház vesztesége 22, a református egyház vesztesége 12; június havában az evangélikus egyház vesztesége 28, a református egyház vesztesége 12. Kassa. *Homola István*, ev. lelkész.

— **Nem okleveles,** de 35 évi gyakorlattal bíró szakértő méhész, volt ref. lelkész fia, ezton ajánkozik nagyobb méhésztelep és gyümölcsös kezelésére. Méhek betelepítését és az őszi pergetés elvégzését is elvállja. — Új méhtelep berendezését *szakszerűen eszközözi.* — Kéri a ref. lelkész és tanító urakat, hogy ahol nagyobb méhtelegek vannak, azok tulajdonosainak figyelmét hívják fel e hirdetésre, hogy nagyszámú családját ezton fenntarthassa. A szerkesztőség melegen ajánlja s az esetleges megkereséseket közvetíti.

— **Új 180 ágyas kórház.** Az Országos Tanítói Árvaház Debrecen legújabb negyedik 180 ágyas kórháza. Alig pár nap alatt, tisztán társadalmi úton rendezte be a helybeli Vereskereszt-Egylet. A dolog élén ismét az a férfi állott, ki a Vereskereszt ügyeit itt köztünk olyan nagy sikerrel intézi. Az új kórház berendezése azért is nevezetes, mert abba még az ágyakat is maga a közönség adta.

— **A vidék.** A jó vidék nem csak a lelkesedésben, de az adakozásban is elől jár. Most járt bent Nyírábrányból *egy lelkes honleány* és 684 kor. 48 fillért hozott be, amely összeget fillérenként a nép rakott össze. Ugyancsak ő hozott *250 sebkötöző kendőt* is, melyre most égető szükség van. (A sebkendő hárántékban keresztül vágott, szegett vászonkendő; olyan nagy, mint a rendes fejkendő fele. Alakjára háromszög, úgy néz ki, mint a kendőt ahogy az asszonyok a fejükre teszik.) A hősapka, ér- és térdmelegítő, haskötő, fehérművek mellett most ilyeneket is kell készíteni. Sok kell a sebesültek újra kötözéséhez, de kell minden, amit csak nekik adhatunk és gyógyulásukat elősegíthetjük. Ők vérükkel védelmeznek minket, mi pedig, akik itthon vagyunk, lelkünket is odaadjuk nekik. Azt adja a vidék, melynek sebesült fiait itt Debrecenben a Vereskereszt gondban és ápolásban részesíti.

— **Az első lelkészképesítő vizsgálatok.** Debrecenben f. hó 9—15-éig tartattak. Jelentkezett 34 ifjú. Közülök jeles képesítést nyert: Roncz Lajos, Csányi László, Illés Sándor, Nagy Jenő, Nagy Zoltán, Nánássy Dániel, Szombati Imre; jól képesítették hatan, a többiek egyszerűen képestettnek nyilvánították, tehát elégtelen osztályzatot senki sem nyert. Az érdemfokozatnak ilyen visszaállítása a debreceni lelkészképesítő bizottság előterjesztése folytán történt a konvent részéről, amennyiben a jelesen képesített és képesített két osztályzat mellett nem mindig lehetett kellőleg méltányolni az ifjak készületeit. Az eredmény kihirdetése után az ifjak kibocsátását dr. Baltazár Dezső püspök végezte, gyönyörű alkalmi, kibocsátó beszédet intézvén az ifjakhoz, mely

ifjakra s bizottság tagjaira egyaránt mély hatást tett. Végül az ifjak a „Te benned bízunk“ 90-ik zsoltárunkat énekelték el.

— **Levél a szerkesztőhöz.** Nagytiszteletű szerkesztő úr, kedves barátom! A Papp Károly inokai lelkész-társam sorait nem hagyhatom szó nélkül. Az a meggyőződésem, hogy most nincs idő az ilyen kérdések feszegetésére. Rendes körülmények közt mindenki szolgáljon a maga helyén, végezze teendőjét és kérje meg fizetését. Akkor azonban, amikor a nemzet a létfenntartási harcát vívja és milliók vérzenek a csatamezőn, nem azt kell várni, hogy egy kis többlet munkáért ki fog kárpótolni, hanem csak azt, hogy van-e erőnk azt a munkát elvégezni? A derecskei pap és a kántor a bevonult tanítók helyett 1—1 iskola vezetését vállalták magukra. Azt tesszük mi is többiek. Ne mondja hát senki, hogy ez nem az én dolgom s ne kérje senki, hogy ki fizet? Minden, amit elvégezhetünk, a mi dolgunk s megfizet, ha más nem, a jó Isten. Így érti ezt az én kedves kollégám is, kinek a jog szempontjából igaza lehet bizonyára, de így értjük ezt mi többi gregárius papok. *Vénfalusi Dániel.*

— **A „Vörös Kereszt Egylet“** dunaparti betegnyugvó állomása jótékony célú levelező-lapokat árusított Budapesten egy hónap óta. Ez a nemes actiója a legfényesebb eredménnyel járt, amennyiben a levelező-lapok árából tartja fenn a dunaparti beteg nyugvó állomását, amely jelenleg is telve van sebesültekkel. A vidéken is oly nagy arányú érdeklődés mutatkozott, hogy a levelező-lap terjesztő iroda kénytelen a lapok útján az érdeklődőkkel az alábbiakat tudatni: A művészi levelező-lapok ára darabonként 20 fillér, egyesületünk hivatalos pecsétjével van ellátva és egyesületünk által lett kibocsátva. A kivitel módjánál és a levelező-lapok csekély áránál fogva szerény actiónk semmiféle megyei vagy helyi jótékonyági szervezetet nem érint. Az egyesület felkéri a hivatalok, testületek, iskolák vezetőit, üzletek tulajdonosait és magánosokat, hogy támogassák sebesülteinket azzal, hogy minél szélesebb régiókban terjesszék levelező-lapjainkat, melynek bevétele a sebesültek javára fordítatik. A levelező-lap terjesztő iroda bárkinek küld levelező-lapot, aki eladásra ez iránt az irodához fordul: A „Vörös Kereszt Egylet“ betegnyugvó állomásának levelező-lap osztálya, Budapest VIII. József-körút 34. III. 8.

— **Világháború.** Ily cím alatt nívós, szépen kiállított füzetes vállalat indult meg a Rózsavölgyi és Társa cég kiadásában Budapesten. Az első füzet címe: „Belgrádtól—Sabácig“, szerzője: *Persian Ádám*, a kitünő és jól ismert újságíró. Mindaz, amiről csak apródonként, rövid táviratokból, kis csataleírásokból értesültünk, szerves egészében alakul ki előttünk ebben a könyvben. Belgrádtól—Sabácig, ezt a hosszú utat, amit a háború kitörésétől az események és a vitéz magyar hadseregünk megtettek, beszéli el *Persian Ádám* ebben a kötetben. Persian, mint lapjának tádosítója Beldrádban volt a háború kitörésekor, végignézte Szerbia egész katonai készülődését, majd hazatérve, maga is bevonult karddal az oldalán a király hívó szózatára. Mint katona pillantotta meg újból a zimonyi partról nézve Belgrád városát és vitéz bajtársaival az ellenséggel folytatott harcok, golyózaporok közepette haladit előre Sabácig, hogy ott részese és tanúja lehessen a magyar fegyverek nagyszerű haditényeiének. Amit a katona meglátott, eleven szóval, friss ötletességgel, éles megfigyeléssel mondja el most

könyvében az ujságíró a magyar olvasóközönségnek, amely sok, eddig nem tudott intim részletet ismer meg Persián könyvéből a déli-harcokról. A „Belgrádtól—Sadácig” című füzet olyan, mint egy izgalmas regényes történet, csak hogy az írónak itt nem kellett semmit kitalálnia: a most folyó történelem diktálja neki az egészet. A magyar olvasóközönség bizonyára szívesen fogadja Persián Ádám eleven, finom írását, a leghitelesebb haditudósítást a déli-harcokról. E könyv díszes címlappal a *Rózsavölgyi és Társa cég* kiadásában jelent meg, mindenütt kapható és ára 30 fillér.

— **Az Igehirdető legújabb füzete** négy háborús beszédet közöl *Takács Mihálytól* (Tiszavalk), *Könyves Tóth Kálmán* (Debrecen), *Erdélyi Imre* (Ramocsaháza) és *F. Varga Lajos* (Nagyrábé) református lelkészek toliból. Az egyes Beszédnek címe és textusa: *Kötelességeink a nehéz időkben* (Zsolt. 46, 7. 8.). — *Az igazság és a háború* (Nehem. 4, 14.). — *Jézus a háborúról* (Máté 24, 6. 7.). — *Az Úr a hadakozás igazi mestere* (Zsolt. 144, 1.). — A füzet kapható az *Igehirdető* kiadóhivatalában (Nagybánya, Hid-u. 19.). Ára (60 fillér) bélyegben is beküldhető.

Az *Igehirdető-t* *Révész János* és *Soltész Elemér* nagybányai lelkészek szerkesztik. A folyóirat előfizetési ára egy évre 12 korona.

— **Mindent egy célra.** Most minden erőt a harc-készség emelésére kell fordítani és fiainkért minden áldozatot meg kell hozni. Azt teszi a debreceni lelkes közönség, melynek körében mind az örvendetes, mind a szomorú családi alkalmakon e célra adnak. U. igazgató szokásba hozta, hogy az emlékkoszorú árát most a Vereskeresztnek adja. A kollégiumi tanárok H. Nagy Elek tanártársuk koszorúját váltották meg. Az új házasok menyekzői lakomájuk árát adják és ajánlják fel. A szép példákat mások is követik. Így is kell tenni mindannyiúnknak.

— **„Vasárnapi Ujság”** szeptember 13-iki száma nagyon sok érdekes képet közöl a háborúról: Frigyes főherceg s a német győzelmes hadvezérek arcképeit, Bordeaux városának, ahova most a francia kormány menekült, képeit (Szöllösi Zsigmond cikkével), a harc-tér fontosabb eseményeinek színhelyeit, az orosz foglyok életét az Esztergom melletti táborban, Cattarót és a Lovcsen-hegyet stb. A pápa választásra és az új pápára külön képsorozat vonatkozik: Szépirodalmi olvasmányok; *Ambrus Zoltán* és *Galsworthy* regénye stb. Egyéb közlemények: cikkek a képhez s a rendes heti rovatok. A „Vasárnapi Ujság” előfizetési ára negyedévre *öt korona*, a „Világ-króniká”-val együtt *hat korona*. Megrendelhető a „Vasárnapi Ujság” kiadóhivatalában (Budapest, IV., Egyetem-utca 4.). Ugyanitt megrendelhető a „Képes Néplap”, a legolcsóbb ujság a magyar nép számára, félévre *két korona 40 fillér*.

— **Polgár Kálmán** műorás, ékszerész és egyházi szentdedény-kereskedő lapunk minden számában megjelenő hirdetésére felhívjuk olvasóink figyelmét. — E cég régi fennállása és jó hírneve biztosítja a szolid és lelkiismeretes kiszolgálást.

Különösen templomfestéseknél felhívjuk olvasóink figyelmét *Schuller* vállalatára Debrecen, Simonffy-utca 25. sz. Telefon 806. Költségvetés díjtalan.

Felelős szerkesztő: FERENCZY GYULA Dr.
Munkatársak: Soltész Elemér, dr. Veress István.

Pályázat.

Olcsvaapáti ref. tanítónői állásra pályázatot hirdetek. Kötelessége: az I—II. vegyes osztály tanítása. Javadalma: 100 kor. az egyháztól, a többi államsegély. Lakás 1 szoba, konyha, kamara. Az állást okt. 1-én kell elfoglalni. Pályázati határidő szept. 27.

Olcsvaapáti, 1914 szept. 6.

Fóris Lajos,
ref. lelkész,
iskolaszéki elnök

Pályázat.

A nyiribronyi ref. II. tanítói állásra pályázat hirdettetik.

Javadalma: egyháztól 100 kor., államtól törvényes fizetés kiegészítés, természetbeni lakás és kert.

Kötelessége: jelenleg az I—II. vegyes osztályok tanítása a tiszántúli ref. egyházkerület tanterve szerint.

Pályázati határidő szeptember 25. Az állás október 1-én elfoglalandó.

Pályázhatnak okleveles, református tanítók és tanítónők.

Nyiribrony (Szabolcs megye, u. p. Ramocsaháza), 1914 szept. 8.

Gönczy János,
ref. lelkész.

Pályázat.

A halálozás folytán üresedésbe jött pankotai lelkészi állásra pályázatot hirdetek.

Javadalom: 1. Kézpénz 504 K. 2. Föld 32 és fél hold. Haszonbérbe 800 K. 3. Stóla és kiadványok 100 K.

Kongruája 533:36 K.

Az utód elődje özvegyének 50 kor. beruházást állásának elfoglalása után 30 nap alatt megtéríteni tartozik.

Az állást a kegyeleti idő letelte után 1915. febr. 1-én kell elfoglalni.

A pályázati kérvényeket az E. T. II. 16. §-ban megszabott felszereléssel el lehet küldeni a f. évi október 5. napjáig Sarkadra — Bihar vm. — a nagyszalontai egyházmegye esperesi hivatalához.

Kelt Debrecen, 1914 szept. 11.

Dr. Baltazár Dezső,
püspök.

Pályázat.

a makói ref. egyház ujjvárosi segédlelkészi állásra.

Fizetés: 1200 korona havi előleges részletekben, az egyház pénztárából és 40 korona fületmény.

Egy szobából álló lakás. Minden halott bejegyzéséért 28 fillér. Főgimnáziumi hitoktatásért az állam által fizetett 100 korona óradij (ezidő szerint évi 1000 korona).

Kötelesség: az egyházi törvényekben foglalt és előirt hivatali kötelességek teljesítése. Az állami főgimnáziumban ezidő szerint heti 10 órán vallás- és ének tanítás.

Próbaszónoklatra pályázók jelentkezhethetnek. de költségeiket az egyház nem fedezi.

Pályázati kérvények alólirotthoz 1914 szept. 20-ig adandók be.

Az állás 1914 október hó 1-én elfoglalandó.

Makó, 1914 augusztus 25.

Nagy Károly,
elnök-lelkész.

Pontos és legjobb

Órák

5 évi jótállás mellett!

Egyházi szentedények,

úrvacsorai kelyhek, osztó-tányérok és borkancsok, keresztelő-kannák és, medacék, ékszerek, evőkészletek valódi 13 próbás ezüsből és I. rendű alpacc-ezüsből. jubileumi dísz tárgyak részlet izetésre is!

Árjegyzék
2000 rajzzal
ingyen és
bermelve!
Pontos ki-
szolgálat!
Jutányos
árak!

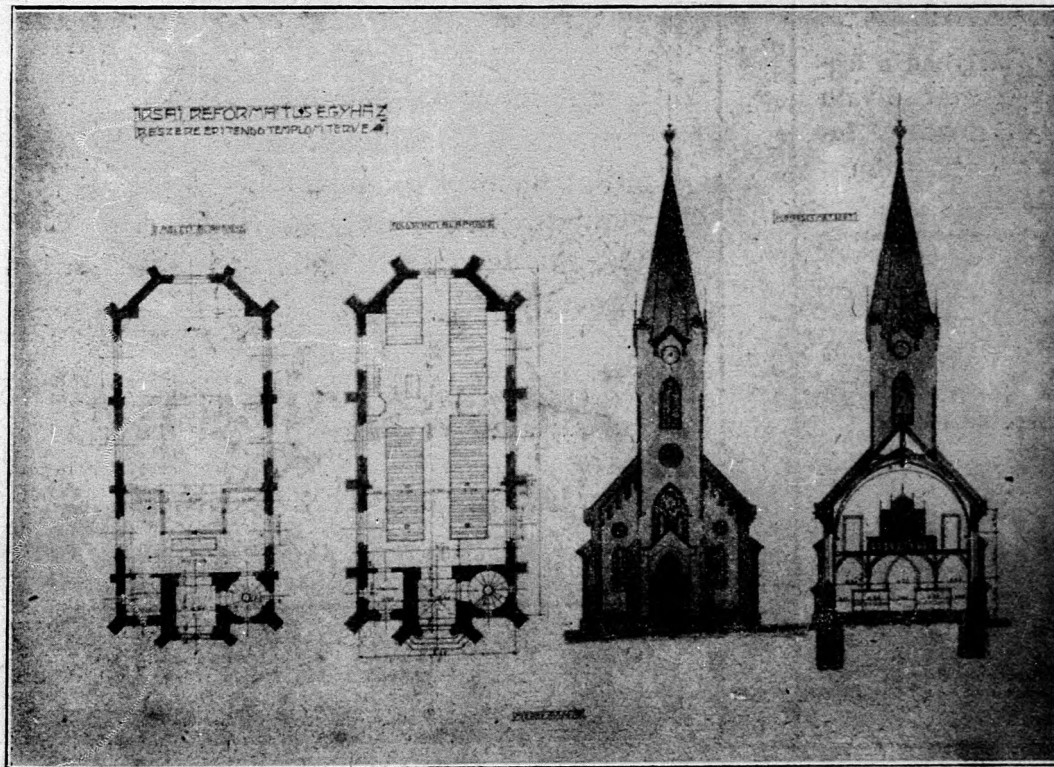

Javításokra és vidéki megende-
lésekre ünnöns gondot fordítok.

Polgár
Kálmán

műorás és ékszerész, a ref. egyházak szállítója
BUDAPEST, VI., Teréz-körút 5., I. emelet.

HOLLÓS és QUITTNER

építészek és építő-
mesterek

Budapest

VIII., Maria-u. 11. sz.

Telefon: József 34—10.

Elvállanak mindennemű, az építési szakba vágó munkálatokat, költségvetések készítését, építkezések keresztülvitelét, valamint régi épületek átalakítását stb. stb.

Nagy gyakorlattal bíró specialisták templomok és iskolák tervezésében és építésében.

Szegény egyház gyülekezeteknek iskolák és templomok, valamint lelkész- és tanítói lakások terveit díjtalanul elkészítik. Adnak szakvéleményt és becsléseket végeznek. — Kívánatra személyesen is megjelennek, valamint szívesen szolgálnak szakkavágó felvilágosítással.

